

— Okrožni zdravnik Franc Bachmann v Ilirski Bistrici, ki je umrl dne 20., tm. zapustil je 22.000 gld. svojega premoženja za dijaško ustanovo naprid dijakom rojenim v Istriji.

— Dopolnilne občinske volitve v Ljubljani vršijo se letos dne 14., 16. in 18. aprila. Klub mestnih odbornikov pa je sklenil v ta namen sklicati volilne shode dne 7., 8. in 9. aprila v mestni dvorani.

— Državni zbor. Kakor se nam poroča se pred veliko nočjo ne prične budgetna razprava. Zadnja seja zbornice poslancev bode ali jutri ali najkasneje v petek in počitnice trajajo samo veliki in velikonočni teden, najdalje do dne 16. aprila.

— O kozah, ki so v Ljubljani trajale minuli teden svojo žrtvo, hvala Bogu ne čujemo več.

Pogovor o sedanjih poslih. (Resnično, ne izmišljeno.) Gosp. župnik neke večje duhovnije, ki se je imel poleg obilnih duhovskih opravil ukvarjati tudi z kmetijstvom, pa lastnik obširnega gospodarstva iz njegove fare, sta si tožila eden drugemu svoje težave z posli. Gosp. župnik reče: „Oče! strašanske križe imam s posli; glejte, šestero jih je, in to je prav pol pekla.“ Posestnik na to odgovori: „Gospod oče, rad verjamem; jaz jih imam pa dvanajst, in to je celi pekel.“ —k.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Domače razmere se niso spremenile ne gledé strank in ne gledé delovanja v zbornicah. Minuli ponedeljek zborovala je zbornica poslancev in ob enem tudi gosposka zbornica: Gosposka zbornica razpravljala je sklepe poslaniške zbornice brez posebnega pomena.

V zbornici poslancev pa je v razpravi poročilo užitninsko-davčnega odseka gledé razširjenja Dunajskega užitninskega okrožja. V spominu je še čestitim čitateljem našim, s kolikim navdušenim veseljem se je pozdravljajal ta vladni predlog v dunajskem časništvu in v vseh dunajskih krogih brez izjeme.

Med tem časom pokazala je stvar tudi drugo lice, senčno svojo stran: Zastopniki predkrajev dunajskih v državnem zboru stopili so v dotiko s svojimi volilci in tu izrazila se je bolj ali manj živahno nevolja pred pretečimi novimi bremenimi, izrekoma poprijel je tovarnar z usnjem v predkraju Friderik Süß (brat profesorjev), za veliko besedo ter je v razpravi v več obširnih govorih razkladal predkrajem pretečo škodo; drugi poslanec iz teh krajev dvorni svetovalec Eksner stal je že na drugem stališči, ker je svoj čas že sam sprožil rešitev tega vprašanja in pa ker tudi ni po vsem v sebi mogel zatajiti dunajčana. Zastopnik dunajčanov Kronawetter pa je s skrajnimi razlogi pobijal predlog vladin

in najrajši bi bil ono, za kar ima biti užitnina dunajska nižja, preložil na ramena vse države, ob enem pa je zahteval na podlagi dolžnosti plačevanja užitnine, splošno volilno pravico v obliki neposrednih volitev.

Drugi dunajski poslanci Matscheko, Vrabc in dr. konečno tudi dr. Herbst. pa so z vso brezozirnostjo pobijali napade Süß-Kronawetter-jeve in živahno zagovarjali predlog vladin, oziroma oni užitninskega odseka, v čegar imenu je to pot izjemoma poročal člen manjšine dr. Menger. Gotovo je že sedaj, da se bistvo predloga sprejme z ogromno večino.

Omeniti je še jako pomenljivih letošnih volitev v dunajski mestni odbor. Odkar se je na Dunaji pričelo protižidovsko gibanje, še ni minulo leto, da bi ta, deloma jako brezobzirna stranka ne bila pridobila nekoliko sedežev in to izrekoma v predmestjih, kjer se nahaja mnogo judom neprijaznega ljudstva. Vlansko leto priborila si je protižidovska stranka celo jeden sedež v srednjem mestu. Letos se je nadaljevala borba, izrekoma v južnih in zahodnih predmestjih Landstrasse, Widen, Neubau, Josefstadt itd. in res zopet si je stranka priborila pri volitvah III. in II. razreda šest novih sedežev, srednjemestnega je zgubila proti prav mali večini zavolj jako sposobnega protikandidata umirovljenega finančnega sekcijkega načelnika Huber-ja; in sedaj šteje stranka krog 36 členov, katerih glas mnogo tehta.

Češka. — Po odstopu dr. Matušovi m poskušajo v njegovem volilnem okraju tudi Mladočehi svojo srečo. Župana ml. Brlestavskega naprosil je namreč mladočeški kandidat, da za gotov dan skliče volilni shod v tamošnjo mestno dvorano. Med tem so volilci naprosili tudi vodjo Tonner-ja naj se oglasi kot staročeški kandidat, to tudi naznani župan mladočeškemu kandidatu, ki si pa potem poišče drugi prostor za svoj volilni shod, ker ga je strah obhajal, nasproti stopiti Tonner-ju.

Dan shoda bil je shod Tonnerjev tako obilno obiskan, da so se morali zbrani preseliti v sosedno gledališko dvorano.

Mestni župan pa je po predstavljenji Tonnerja hude levite bral Mladočehom, izrekoma dr. Vašaty-u, ki je v državnem zboru nesramno grdil odstopivšega dr. Matuš-a, Tonner je bil sijajno sprejet za kandidata, mladočeški kandidat pa je pogorel popolnoma.

Ogerska. — Odstop Tiszov dosedaj še ni kolikor se tiče splošnega položaja na Ogerskem, imel nobenih pomenljivih posledic. Javni uradi in zastopi poslavljali so se od odstopivšega ministra, takoj potem pa so se šli poklanjat njegovemu nasledniku.

Zborovanje v državnem zboru vrši se zmirnejše.

Finančni zakon za tekoče leto bil je potrjen in proglašen še pred, kakor je odstopil Tisza in tako je dejansko zopet vse v starem tiru. Veliko breztaknost napravil je Tisza tikoma pred odstopom o tem, da je juda Schosberg-a povzdignil v baronovski stan, kar mu da sedež v tamošnji gosposki zbornici. Vsi politični krogi izražajo o tem svojo hudo nevoljo. Vrh tega pa

je razgovarjanje o posledicah odstopa Tiszovega prenehalo toliko hitreje, ker je v sosedni nemški državi, nastopilo ono, o čemer se je govorilo in pisarilo več zadnjih tednov, da je odstopil državni kancler Bismark.

Nemška. — Dne 15. marca zvršila se je ona pomenljiva prememba, ki se je pripravljala mnogo časa.

Uradno objavila so se ona cesarska pisma, s katerimi sprejema ostavko kneza Bismarka ter ga odlikuje.

Res je sicer, da izpust Bismarkov od njegovega visocega mesta izreka cesar z besedami polnimi priznanja zaslug Bismarkovih, z laskavostjo, kakeršna se zelo redkokrat nahaja v takih pismih. Pa vse to ne spreminja jedra stvari „cesar je sprejel ostavko Bismarkovo“.

Povod odstopu je bil, kakor je naravno ta, da Bismark že zdavnaj ni bil vaju nad saboj spoznavati gospoda. Ranjki cesar Viljem je tudi prišel v nasprotje z Bismarkom in tudi njemu je Bismark dajal ostavke, toda stari cesar reševal jih je redno z besedico „nikdar“ in Bismark ravnal je nepretrgano po svoji volji. Pozabiti pa ne smemo, da je bil Viljem I starček 90 let, da je toraj po vsem potreboval namestnika. Naravno bi bilo pač, da bi se bil umaknil svojemu sinu Frideriku; toda tega Bismark nikakor ni dopustil, ker to bi bil konec njegove vsemogočnosti. Na smrt bolan cesar Friderik prenašal ga je sicer Bismark 99 dni in še tudi blizo 2 leti je ostal v službi cesarja Viljema II, toda Bismark je skrbel za to, da se sedanji cesar ni nikdar javno skliceval na svojega očeta Friderika, temveč vedno le na deda Viljema I. Sedaj pa je nasprotstvo priklopelo, med cesarjem in kanclerjem do vrhunca. Cesar vtikal se je po svoji dolžnosti v vse važna državna vprašanja, enako v notranja kakor v unanja, imel je o njih lastne, večinoma od onih, katere je izjavljal Bismark, nasprotno misli. Vrh tega opazoval je tudi več let že domače razmere med strankami, ki so bile večinoma v nasprotju z Bismarkom.

Čul je tudi, da se Bismark na lastne roke razgovarja z Windhorst-om, načelnikom največje državnozborske stranke, ne da bi bil o tem črhnil cesarju. To je nevoljo cesarjevo spravilo do vrhunca, naroči si ustno na večer kanclerja k sebi, ta pa je takoj razumel pravi pomen tega naročila ter brez ovinkov takoj da ostavko z besedami: „Star sim in bolehen, ne morem tedaj v pozni uri po mnogobrojnih stopnicah, ki peljejo do cesarskega stanovanja, hoditi tako visoko po svojo ostavko, odstopim tedaj sam, ker vidim, da se ne strinja več, Posel ta prevzel sim tako le zavolj obljube dane na prošnjo Vašega deda.“

Po takem razgovoru se ve da, ni preostalo drugega, kakor odstop Bismark-ov.

Cesar je sicer želel, da bi pred svetom to odslavljenje ne imelo znamenja nasprotje in je Bismarka

odlikoval z naslovom „vojvoda Lauenburškega“ in z dotacijo primerno temu dostojanstvo. Toda on noče, da bi unanji svet mislil, da sta se ločila z lepo, zatoraj je, ali bode odklonil naslov vojvodski z dotacijo vred, in videti je, da še pride do peresne vojske med kanclerjem in cesarjem.

Gotovo je toraj, da je vlada Nemške v roke vzel cesar sam, in da stvari ne bodo hodile več dosedanjih potov, akoravno cesar hoče in ta namen tudi javno naglašja, hoditi dosedanja pota ohranjenja miru.

V prvi vrsti se sedaj že čuje, da cesar hoče v dotiko stopiti z vodji strank in tako sestaviti polagoma veliko in močno, vladi prijazno stranko. Dalje se pripoveduje, da cesar namerava orožno moč države še povikšati, nasproti pa znižati dobo službovanja na 2 leti in še več, da namerava z sosednimi državami dogovoriti splošno razoroženje, to je začasno odpravo ogromnih stalnih vojin. Vrh tega reševa s shodom v Berlinu, ki je ravno sedaj tam zbran in pa z drugimi primernimi sredstvi, izrekoma tudi s pomočjo katoliške cerkve, socialno vprašanje. Mogoče je, da se poprime tudi drugih gospodarskih načel, tako, da se vsaj preneha že nestrpna gospodarska vojska med tremi zaveznicami, katera je sad, najmečje govoriti: Bismarkove brezobzirnosti.

Akoravno je toraj odstop Bismarkov pouzročil nekakovo negotovost evropskih razmer, posebno glede ohranitve miru, kar je denarni trg izrazil s približno 1% nižjimi cenami državnih papirjev, bile so pa tudi brezobzirnosti in napake politike Bismarkove tolike, da odstop njegov v celi Evropi in brez izvzetja Nemške, nekako ložje diha. Izrekoma glede naše države nimajo povoda tožiti o tej dogodbi. Bismarku na rovaš imamo zapisano leto 1866, njemu tudi trgovinsko zaprtijo med državami, izrekoma pa glede unanje politike, ne bode nihče pozabil, kako si je v Barzinu naročaval knez Bismark našega grofa Kalnoky-ja in pa laškega Crispija, ne bodemo tudi pozabili, kako ošabno je preziral sin Bismarkov Herbert našega grofa Taffe-ja.

Vse to nam kaže, da domoljuba avstrijskemu ni nikakoršnega povoda tudi le eno solzičo pretakati za „železnim“ kanclerjem. Nadejamo se, da bode od sedaj dalje v celi Evropi merodajnejša beseda našega cesarja, prosteja pa gotovo v naši domači državi.

Žitna cena

v Ljubljani 15. marcija 1890.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 66 kr. — banaške 7 gold. — kr. turšice 5 gold. 87 kr. — soršice 4 gld. 55 kr. — rži 4 gold. 71 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — ovsa 3 gold. 09 kr. — ajde 5 gold. 20 kr. — Krompir 3 gold. 03 kr. 100 kilogramov.